

Előfizetési feltételek:
 Egész évre 6 frt. — kr.
 Félévre 3 " — "
 Negyedévre 1 " 50 "
 Egyes szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések díja:
 4 hasábos pöttyösor 5 kr.
 Nyiltérben . . . 20 kr.
 Bélyegdíj egyes hirdetésnél . . . 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztőségi iroda:
 Főter 5. sz. a., hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Megjelen:
 Szerdán és Szombaton.

Kéziratok:
 Vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal:
 VOLCZ B. könyvnyomdája. Mindennemű perzek hirdetések és reclamatiók ide intézendők.

A diphteritis.

Megyénkben a közegészség meg van támadva.

A roncsoló toroklobbjárványként fordul elő.

Tudósításokat vettünk K.-Fenesről, M.-Ludasról, Sinfalváról, hogy az áldozatok száma napról napra szaporodik.

Tordán pedig a járvány nem csekély aggodalmat szül.

E nyavalya, úgy látszik rendes vendégünk lesz, olyan vendég, mint a tóth, letelepedik, kényelembe helyezi magát hajlékunkban s a végén még kiver belőle.

Ily vendéget összedugott kézzel nézegetni nem lehet, ez ellen meg kell tennünk minden óvó-intézkedést.

Nem akarunk ijesztgetni és nem akarjuk e bajt valami ragynak feltüntetni, illetőleg, hogy oly dimenziókat venne, mely a nemzedéket pusztulással fenyegetné.

Községünkben azonban már több eset fordult elő s így beállt ama köteleességünk, mely a közegészségügyi törvényen alapszik, s mely tisztán megrendeli, hogy az óvó rendszabályokat szigorúan életbe kell léptetni.

Nem egy esetről van tudomásunk, hogy az ily hullák még templomba vitetnek, a hol még szonoklatokat tartanak felette s így kényelmes időt és alkalmat adnak a koránynak tovább fejlődésre és terjedésre.

Meg történik aztán, hogy a mit egy esettel beértünk volna, lesz belőle még 3-4, sőt több, sőt valószínű pusztító járvány keletkezhetik, mert senki sem tudja a jövőt.

Ki lesz a felelős?

Ezek ellen a hatóságnak intézkedni kell, még pedig nem félrendszabálylyal, hanem teljes szigorral és nem csak rendelet kiadással, hanem szigorú felügyelettel és a büntető hatalomnak teljes erejével.

Ha marháink egészsége van meg támadva, sokkal szigorubban járunk el, mint ha emberekéről van szó. Véd falakat húzunk, torlaszokat stb. emelünk s ez a maga rendjén van.

Tegyük ezt fontosabb esetben is, midőn emberekről van szó, s úgy a mint a törvény rendelkezett, mert a törvény nem intézkedett kevesebb hatással a barmokról, mint az emberekről.

Hogy mit kell tenni — ott a törvény.

Tegyünk valamit saját megnyugtatósunkra legalább.

A Babilontornya körül.

Hol itt az igazság?

Össze szövetkezett a „közvélemény” és „egyetértés”, a „nemzeti” „budapesti napilapokkal” és a „kelet népeivel” s ime egy szál „ellenőr” fen tudja tartani a „hon”-t.

És mindezeknek segítségükre van egy „zasztawa” „gazeta” „telegraful” „szerbia”, „romania”, s mindenféle Zeitungok és Pressék és a „hon” még sem boldogul meg, a rend még is fenn áll, a társadalom még sincs felforgatva.

Egyébiránt nem is lehet ez másként.

Mert hát lássuk csak, miők azok a legények?

A „közvélemény” köszvényes; a sz. ujjvári patikapárt véleménye, a mely azért olyan véleményes, mert oka van reá; s azért köszvényes, mert a patikában nincs ellene orvosság. Azért Deés még is csak annak marad, mert a Deus vele van.

Ezek szerint a „közvélemény” ugyan vélelményesnek marad, de maga még is csak köszvényes lesz.

Következne az „egyetértés”, a mely azért nem tud hódítani, mert az egyetértést zavarja. Így történik aztán, hogy nem hisznek neki.

Bármennyire törekedik azonban az egyetértést zavarni, egy pontban még is egyetértést szül az országban, s ez az, hogy az „egyetértés” nevének contrastja, a ki pedig a kereszttségben felvett nevét megtagadja, egyebet is meg tud tagadni.

Igy meg marad az „egyetértés” pusztá fogalomnak — önmaga ellen.

A „Kelet népe” nem nekünk való, idegen dolgokat tárgyal s keleti dolgokért és kényeleért hevül, ezekért pedig ide beültetni nem lehet. Igen keleties — sok benne a regény, meg az anecdotá.

Következne az „többiek”.

Mind okosak, mind csalhatatlanok, mind véleményesek, úgy hogy ha a szegény ember ezen sok tanács után indulna — megkötösödnék.

Hol itt az igazság?
 Mert hát annyi vélemény között, még is csak egy helyos?

Bizonyára az, és bihetőleg mindenike ezt az egy igazit akarja kikutatni — de nem képes.

Ezért aztán megesisik, hogy önmaguk ellen is sikra szállnak a miért sikerül aztán egy szál „ellenőrnek” fen tartani a „hon”-t, minden komolyabb baj nélkül.

Egy egyszerű ember tevő azon kérdést:

„Hogy esik az, hogy a kormány ellen van a „közvélemény”, összes „egyetértés” minden minden „nemzeti”, „pesti” és budapesti „napi lap” és „napló”, még a „keleti népek” is és még is áll?

„Igen! feleli a másik — de mellette van a „hon” s annak „ellenőre” s a kit az ország támogat, annak fenn kell állania!”

A csatatérről.

A csatatérről nagyon kevés eseményt jelezhetünk. A törökök a csataszínhelyét a Balkán déli oldalára helyezvén a muszkáknak, nagyon természetes főtörökvesők a Balkánon áttörve Sofiát, Filippopolist, Drinápolyt s végül Konstantinápolyt elfoglani. A zórd idő azonban nomeneg a törökök előhaladásukban szerfelett akadályozzák őket.

Az oroszok előnyomulásáról Sofia felé újabb tudósítások nem igen érkeznek, csak általánosságban jelentik, hogy Gurko tábornok igen tetemes erővel hatolt keresztül az Etropol-Balkánon, de hogy e haderő tényleg mennyi, és főleg hogy a Drinápoly felé való további előnyomulásra elegendő-e, az még kétséges.

Ozman basa, habár végül egy egész derék sereggel kapitulált is Plevnában, elérte célját: a Balkántól északra leláncolta az egész orosz hadsereget annyi ideig, hogy most egy egészen új hadjáratot kénytelen kezdeni, ezzel pedig oly lassan boldogul, hogy a török kormány időt nyer újabb sereg előteremtésére.

Az Etropol-Balkánban volt török csapatok Sakir és Baker basák szerencsésen elvezették az Ichtiman felé vezető utra, úgy hogy egyesülhetnek a ruméliai sereg többi részeivel; maga Szulejman hir szerint nagyon megerősítette az ichtimáni utzorost, mely a sofiai síkságból Filippopol felé vezet.

Az ázsiai harctérről ismét csak azt jelentik, hogy „Erzerum komoly veszedelemben forog, a körülzárolás már teljes; de viszont Muktár basa Beiburtban megkezdte a fölmentő sereg szervezését és így még mindig nem tűnik el az utolsó reménysugár.

A török kormány hadiintézkedéseiről írják; A fegyvertárak mesés mennyiségben készítik a lészert; de fegyverben némi hiány kezd mutatkozni. Naponként 5-800 ujonc érkezik a fővárosba. Brassza tartomány hetenkint 1000 embert szolgáltat s a volt kormányzó állítása szerint e tartomány két-három hónap alatt 250.000 embert állíthat ki. De a nem muzulmánok egészen cserben hagyták a portát.

A szerb sereg viselt dolgairól jelentik: Leskovác környékén a lakosság fellázadt, s a szerbekhez esatlakozott. Pirotot két napi véres harc után el foglalták Belimarkovics hadai.

A diplomaciai tárgyalások tovább folynak, de már csak igen csekély a remény, hogy e tárgyalások valaminő eredményre vezessenek. Az angol kormány, maga tanácsolja a portának hogy külön meghatalmazottat küldjön az orosz főhadiszállásra a fegyverszüneti feltételek megtudása végett; de arra alig van kilátás, hogy az orosz feltételek olyanok lenyenek, melyek egyáltalában elfogadhatók. Nikolaj és Mihály nagyhercegek megkapták már a titkos utasítást, mit kell tenniük, ha török meghatalmazottak érkeznek hozzájuk a fegyverszünet ügyében. Ha Anglia maga akarná tudakolni a feltételeket, válaszul azt fogja kapni, hogy ez ügyben Oroszország nem lát angol érdeket, tehát meg tagad minden fölvilágosítást.

A czinczogók.

Az egerek czinczognak.

Tánczolni is kezdenek zajt ütni a maeska előtt.

Mit nekik a macska? Pedig a macskának csak egy körme kell s utól éri őket a delirium tremens.

Ilyen az ember, — a bolondságra kedvet kap mástól, dolgozik bolondul, áll a fejére, meg hány cigány kereket valakinek boszantására, kivetkezik emberi méltóságából, a társadalmi egyetértést és békét megzavarja, csak hogy trucezjon.

Ezek az emberek vagy bolondok vagy nem bírnak kellő qualificationnal. A kettő közül egy, vagy mind a kettő.

Ilyen czinczogatást hallunk Topánfalva környékéről.

Egy-két matador bolondozik saját s a nép lelkiismeretével.

Egy mult számunkban e czinczogatást megemlítettük, most meg azt mondják, hogy Abrudbánya környékén, egy pár gyűlés is történt — czéljuk ismeretlen, egy magyart azonban abból kiutasítottak.

A vezető matadorok sorába aljasodnának, ha ez ügynek komolyságot tulajdonítani merészkednének; vagy a híreket telj hitelt adnánk.

Egy figyelmeztetéssel azonban tartozunk embertársainknak, testvéreinknek, kikkel egy fedél alatt élünk s ez az, hogy ha a czinczogatás valakinek hátrányára szolgálhat, az bizonyára a czinczogó lesz.

És tartozunk figyelmeztetni, a netaláni véges eszű vezetőket, hogy a társadalmi rendet fenyegetni, a bizalmas, az egyetértő költsönös munkásságot rozszakaratulag megakadályozni, oly bűn minő kemény megtorlást von maga után s ha e megtorlás bekövetkeznék ne mondják azt hogy őket a zsarnokság nyomja s hogy ők martyrok.

Mi minden esetre békét szeretünk, szeretjük az áldásos munkásságot társadalmi és mindenféle téren; szeretjük testvéreink gyanánt szeretni azokat, a kik velünk vannak, szeretnénk bizalmas lenni és szeretnők, ha egy czállal bírnánk: felvirágoztetni a hazát; de ha nem lehet, az e czélokól eltérők mindig szemben fognak találni.

Hadjuk el a bolondságot, ne csináljunk az utolsó daszkelből híros diplomátákat, férjünk meg bőrünkben s ne akarjunk okvetlenül abból kiugorni, vagy azt meg poroztatni.

Addig inkább iparkodjunk sok bajainkon segíteni, s kölcsönös erővel azokat elosztatni.

(—)

Az „Egyetértés” megyénkben.

A tordai casinó-egylet választmányája egyik határozata által az „Egyetértés” című szélsőbaloldali lap előfizetését megszüntette.

Nem ez okból, de saját industriájukból a megye néhány pártolója e lapot szintén vissza utasította, úgy hogy az „Egyetértés” Torda-Aranyosmegyéből kiküszöböltetett.

A tordai casinó-egylet választmányája nem adott iránnyt, mindenik saját meggyőződéséből indult ki akkor, midőn e Bucsáneczki-féle férczelményt házából, kintasította.

Mi csak helyeselni tudjuk ezen eljárást. Helyeseljük azért, mert Budapesten az „Egyetértés“ olyan lap, a melyre már még az elenzéki lapok sem rohadhatnak; mert irmodora és fogásai izlés rontok; mert bolond szenvedély kergeti minden kérdésben és megfontoló komolyságot sorai között hiában keresünk; mert ilyen lapnak fennállását anyagilag támogatni nem tartjuk hazafiságnak. —

Sokat beszéltek Tordáról, de Torda ezen ténye által is megmutatta azt, hogy izlése tisztelete vezérferfiak iránt nagy; s megveti a bukfenec hányó sárral dobáló véres szájuakat.

Egy ember mondá, hogy ugy sem térítene meg minket ama lap.

Tény. De anyagilag támogatni ily férczelményeket — véték; kézbe fogni a piszkos papírt, izlésbe ütközik, a helyett támogathat egy erkölcsi testületet, vagy egyes oly vállalatot, mely a közművelődés előmozdítására hatni képes. (á.)

Budapesti levelek.

II.

Budapest, 1878. Január 5-én.

Azt hiszem nem leendő érdektelen, habár kevés később is ismertetem a magyar tud. akadémia legközelebbi összes ülését, mely igen érdekes és népes volt. Galgoczy Károly mondott Dr. Entz Ferencz I. tag felett emlékbeszédet, kit a halál promontori tusculumából, hová teljesen bevégzett munka után és becsülettel kitérve vissza vonult. Dr. Entz Ferencz 1805. decz. 6-án Zalamegyében Sümeghen született. Szüleit korán elvesztette és így nagy szülőinél Pozsonyban nevelkedett, hol gymnasium és bölcseleti tanulmányait elvégezte 1825. Pestre jött az orvosi tudományokat hallgatni, melyet Bécsben 1831-ben befejezett. Mint kész orvos ekkor hg. Battyányi Fülöpnek ausztriai birtokára, majd csehországi uradalmaiba jött. 1848-ig Mező-Komáromban tartozkodott s hivatása mellett foglalkozott a gyümölcsészettel, gyakorlati kertészettel, szőlőszéttel. Ezután kezdett foglalkozni az irodalommal, dolgozott szaklapokba s irt egy munkát „Sió mellékének vázlata természetrajzi és orvosi szempontból. Ezért 30 arany jutalmat nyert. Miután a forradalom lezajlott, hol mint honvéd főorvos működött, Pestre jött 1850-ben társaival egyetemben hazoon kertészetet és faiskolát alapítva a kerepesi vámbázon kívül. 1853. pedig kertészképző tanintézettel kötötte azt

össze, mely az állam segélyezését nyerte ki. Az irodalommal hova tovább behatottan foglalkozván a tud. akadémia 1858. decz. 15-én I. taggá választotta. A magyar gazdasági egyesület budai szőlőiskolája mellé vinczellér képezdét szervezett 1860-ban ennek igazgatójává választott meg. e hivatalt 16 éven viselte, melyről 1876-ban vaksággal határos makacs szembaja következtében le kellett mondania. Az egyesület nyugdíjba helyezte őt és így az „öreg ur“ promontori szőlőjébe vonult vissza. Itt halt meg 1877. május 9-én szélhűdés következtében 72 éves korában.

Entz tevékenységét Galgoczy szakavatott és széles vonásokban rajzolta, egész irodalmat képeznek hátrahagyott munkái. Van még egy pályamunkája „Ujabbkori magyar gazda, mely az összes gazdasági ismeretek természettudományi elemeit tárgyalja ezért 1868-ban 100 aranyos jutalomban részesült; a többi munkái a „Kertészeti füzetek“ 1854-1866-ig, mely a szőlőművelés s borkezelés okszerű módjaival foglalkozik németre is levan fordítva. Entz külföldön is utazott a kormány megbízásából és tapasztalatait uti leírásokban rakta le, ezenkívül 1869-től 1873-ig a „Borászati füzeteket“ 1874-76-ig a „Borászati lapokat“ szerkesztette. Petiot és Gall táuárnak határozott híve és derék követője volt, határozott jellemű, komoly hivatott munkást vesztett el a magyar gazdasági tudomány.

H. Dózsa Géza.

Szerény nézetek a román sebesültek javára rendezett sorsjátékról.

Városunkban a napokban román urnók házról házra jártak, sorsjegyet árulva a román sebesültek javára rendezett sorsjátékhoz.

Nem kérdezzük szerezték és erre engedélyt? Ez a lottojövedék érdekeit képviselő hatóság ügye.

Nem kérdezzük: hogy lehet a belügyminiszter ur azon határozott rendelete dacára, mely szerint az állam semleges helyzeténél fogva, társaságot alakítani a hadakozó felek valamelyikének segélyezésére nem szabad, — hogy itt városunkban lutrizó társaság működik a román sebesültek felségélyezésére? Ez a policia dolga.

Legkevésbé sem esodálkozunk azon ha román a románon segíteni akar, — épen az ellenkezője volna érthetetlen, — s eddig a dolog rendben van, ha az állam hatalom rendeleteivel nem ellenkezik. Talán még azon sem esodálkozunk.

hogyha a nemzet rokonszenvében török testvéreink iránt nem osztozkodik — román testvéreink nagy része; de azon cynismus felett, melyet a sorsjegy árulásánál tanusítanak, hogy t. i. a magyarság által a törökök részére rendezett philantropicus mozgalmaktól mint hangverseny, segély gyűjtés stb. tüntetés szerüleg távol tartották magokat, s ennek dacára házról házra magyarhoz némethez válogatás nélkül bekopogtatnak sorsjegyeik kel — engedjék meg hogy bámulatunkat kifejezzük.

Visszapillantás a magyar ipar helyzetére 1877-ben.

Szükségesnek tartjuk egy pillantást vetni hazai iparviszonyaink fejlődésére melyet a lefolyt év alatt volt alkalmunk észlelhetni.

Általánosan el van ismervé, hogy Magyarország jóllehet pár excellens földművelő állam, mindazonáltal igen rá van szorulva, hogy az agrikulturna gyakorlati esetben kérdéses eredményei mellett biztos alapot nyerjen az ipar terén is.

Mindazonáltal sajnálattal kell konstatálnunk, hogy iparviszonyaink már négy év óta folytonos hanyatlást tüntetnek fel anélkül, hogy kilátásaink lennének arra miszerint ez a káros irány meg fog változni.

E négy évet felölélő hanyatlási időszak legmostohább éve kétségtelenül az 1877-ik év, mely a hanyatlást még azon ipar- és kereskedelmi ágakra is átvitte, amelyek eddig — ha nem is virágoztak de legalább léteztek s az azokkal foglalkozóknak biztos megélhetési alapot nyújtottak.

Ma már ez is változott. Sok iparos, kit a legutóbbi évek meddősege súlyosan károsított minden tekintetben, inkább lemondott ipara üzéséről s más foglalkozáshoz nyult, hogysen egészen s menthetlenül áldozatul essék a folytonosan növekvő, fokozódó pangásnak.

Ha e szomorú jelenség okait fűrkész- szük, úgy találjuk, hogy a magyar ipar rohamos dekadenciája legfőképen annak tulajdonítható, hogy a magyar ipar igen szoros viszonyban állván az ország lakoi tömegének fejletlen igényeivel, legnagyobb részben az agrikulturnális eredményektől függ más szóval, hogy fejletlen iparunk, mely nincs a kivitelre számítva csak a belföldi fogyasztásra van utalva s ennél fogva tökéletesen attól függ, hogy mily mérvben képes az ország lakosságának földműveléssel foglalkozó zöme, ipartermékeket fogyasztani.

Másik főoka hanyatlásunknak az

ipar terén a külföld, kivált Európa nyugati államainak ellenálhatatlan hatalmas versenye, a mely még azon iparágakra is sikerrel terjed ki, a melyeknek legjövendőbb üzése, egyébb viszonyoknál fogva Magyarországnak volna biztosítva.

Orvossága mindezeknek első helyen iparunk fejlesztése, második helyen az ipar kereskedelmi szerződéseknél oly feltételek mellett való megkötése, hogy a külföldi versenybe lebetőleg ellensúlyoztassék.

Ez utóbbitt a kormánytól várjuk előbbi a mi kötelességünk.

A tövisi tagosítás.

Az ember esodálkozik, hogy vajjon a nép miért irtózik a tagosítástól, akkor midőn józan okossággal beláthatja mindenki hogy a gazdaságot előnyére, a gazda nagyobb gazdagítására szolgál.

S ha az ember jól megvizsgálja e kérdést, e kérdés körüli eljárást rá jó arra, hogy bizony a falusi népek még is csak van oka irtózni az ily munkálatoktól.

A falusi nép bizalmatlan minden újjal szemben — oka volt reá, mert gyakran csalódott, gyakran éltek vissza bizalmával, gyakran szolgált lelkiismeretlen emberek zsákmányának, gyakran kellett fosztva mindenéből, szóval, annak a mi új igen gyakran, a falusi megadta az árát.

Igy akart ez lenni Tövisen is.

Nem csoda tehát, ha a nép nem rajong az új után.

A gy. felhívári törvényszék odáig üzte e tagosításban az ügyet, hogy azon vidékeknek nagy része kénytelen volt de legációért folyamodni, és az igazságügy miniszter helyet adott e kérelemnek mert látta hogy az ügy a rendes folyásából erőszakosan kizökkentetett.

A tagosítási ügyre nevez a fordai törvényszék lett delegálva. Bizunk ezen törvényszék erélyében és igazság érzetében hogy ezen elmérgesedett ügyet a közkivánság szerint fogja elintézni.

De hogy az eddigi perfolymáról követett eljárásról fogalmat szerezzon a közönség: ime itt adjuk szározan a tényeket.

(Folyt. köv.)

Olvassóinkhoz.

Az előfizetéseket méltóztassanak sietősen megtenni, hogy a nyomtatandó példányok száma iránt tájékoz-

TÁRCSA

Egy leány kéré.

— Életkép. —

Irtá: Havadi Dózsa Géza.

(Folytatás.)

A konyhában Jancsi nagy lármát csinált — Julit, Robit egyszerre ölelte viczogatva, de jól is volt dolga a parasztnak, — etették, itatták pálinkával, mint a csap — a kisasszony szoros parancsolatát. Gyakran ki is nézett Ráki, hogy Jancsi nem panaszkodik-e aztán kérdezte, hát hogy vannak maguk — Jancsi Perkőfalván. „Bizony jó vagyunk nagyságos kisasszony, eszünk, iszunk aztán nem kell több nekünk, de mit monddok — azurfi nem egyszer gondol a kisasszonyra. A eselédék megint magukra maradván — volt láрма. Jancsitól kérdezték, hogy van-e az urfinak 30 köbles földje, mert itt bizony nincs a végrehajtok tegnap jártak itt. Az est beköszönött — szépen vonva be Pokafalva látogatását. Andrásnak mosodni kellett, hogy ne — hiszen a szivek oly gyorsan nem ismerhetik ki egymást. A ház bábeli zűrzavarban volt, várták a selyem paplant és veres párnákat, hogy méltó fo-

gadtatásra találjon András. A láthatár keleten mihelyt kigyult — Ráki már talpon volt, jaj, mert az ő szive nem tudott nyugodni. A kávéval és friss kalácsal elkészülvén — várta vendégeit; nem sokára a kis bíró uram, notárius megérkeztek, kinek Andrást bemutaták, volt aztán élet, András evett, mint egy farkas, mert otthon csak kására telt, — hát még Jancsi — mozogni sem bírt — oly nehéz volt a feje, mint a fekete föld. A kisasszony gondoskodott róla, mert sokat megtudott tőle, melyek érdekelték. Örökvi bátyánk kifejezte szerfeletti örömét András látogatása felett, de még a kis bíró uram is oly nemes díkeziokban, melyet a sóvirágoktól alig érthetünk meg. Hát Kalárinéni és Ráki wennyiert nem adnák, ha ebédre is itt maradna a notárius uramékkal, különben öcsém uram szolott Klárinénénk — miudjárt elismegy tőlünk s monta azt, hogy arrafelé járnak-e a leányok bálókba és házodosnak-e sokan magok közül.

* * *

Végre ütött az elindulás — az óra már 11-re mutatott, Jancsit kétszer is feltaszígták a szekérre a béresek meg a bivalos, mert látszott ő kelmén, hogy „mégis mozog a föld“ Szegény Ráki

búsán állott a szekér mellett; szep nagy fekete szemét édesen, szerelmeson emelé András felé és így szólt — hát András az Isten áldja meg! a néni sem álhatta meg, hogy még egyszer ne kérdezze mikor lesz szerencsénk — talán a jövő héten ugy-e bár? A kutyák ugattak, — Ráki sirt — míg Jancsi mérgesen, mert az Aetna égett belsejében — a lovak közé esapott és elhagyta Pókafalvát. Mind jobban tűnődeztek a falu barátságos házai és az a fehér fedelű torony, melyet András oly édes emlékekkel hagyott maga után; — végre a távol messziség fátyolt vont szemei elé mindent eltakarva elvesztette már a fehér tornyot is; ekkor össze huzta magát, hallgatva az őszi szél muzsikáját, melyre Jancsi, is mámorából felébredett. Hogy mennyi panasszal állott elő Jancsi, hogy neki még enni sem adtak Örökviéknél — az onnan képzelhető, hogy a mihez szokott Jancsi — nem hagyja János is. A leány kérés — titulus bibendi maradt, lovai jól éltek ő maga pedig egy horgos napot vágott. Ráki kisasszony pedig gondolja magában — jégre metszett kép nem sokáig tart; zabot, szénát s több efféle kölesön kértek a faluban, a szekeret is most hozták haza a kovácstól; a régi madzagos lámat Jancsi megvarta, be-

kente hájjal, melytől ugy fénylett, mint a hamis gyémánt. Minden megvolt már még pénze is volt egy kevés dacára hogy a napokban mikor mással vitette be magát a városba, épen eséplés után — a bizottmányi gyűlésre, mely után, mint tenni szokott a jó collegákkal 200 forintot plüre vert — természetesen a ferbli, makao nem maradhattak el. Végre megérkezett Pókafalvára, hová szívo forró vágya vonzotta a szép Rákihoz. Örökviéknél szives fogadtatásra talált. Az egész falu tudta, hogy Örökvi Rákihoz leánykérőbe jöttek, a férjhez adó leányok a faluban kigyűltek, össze dugdosták fejüket — puslogtak vajjon miféle urasági fogat, honnan és mért jött Rákiékhöz? Az öreg mámik az ablakon lesekedtek utánuk. Alig, hogy Örökvi bácsi az udvaron igen udályosan egy pár szót váltott az urfival, hogy András is meghallja — odakiált a esüfélé aztán Pista holnap reggel azt a tiz köblös földet meg kell boronálni, nem volt rossz gondolat első revelationak. Volt hü hó aztán a háznál, az öreg ur mihelyest szobájába vezette bemutatva ősi családi képét — az apját, kit hajdan is örömmel emlegetett.

(Vége köv.)

hassuk magunkat. Lapunk 1. és 2-ik számát mutatványként azoknak is megküldöttük megyénkben, a kik eddig arra elő nem fizettek; — méltóztatassanak a lap meg nem tartása esetén e példányokat visszaküldeni nehogy a megtartás előfizetésnek tekintessék.

A lapunk iránt mutatózó tulnyomó pártolás bennünket egészen lekötöztet igyekezni fogunk kötelességünket minden tekintetben teljesíteni.

Előfizetési feltételek a túllapon.

H i r e k.

— (Necrolog) Nagy Elek m. k. belügy miniszteri tanácsos, az unitárius egyház főgondnoka e hó 8-án hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogult egyike volt Erdély legkiválóbb férfainak, Erdély közigazgatását a felosztott kormányzók és kir. biztosságoknál később a belügyminiszteriumban ő vezette, mire illetékesebb egyén nálánál nem volt, minthogy Erdély jogtörténelmét köz életét a legaprobabb részletekben ismerte. Nyugodjanak békében az elhunyt jeles hazafi porai!

— A diphteritis városunkban ismét lábra kapott. A múlt napokban egy háztól rövid idő pár nap alatt 3 gyermek halál el. Keserves és velőtrázó állapot. És midőn ezeket constatáljuk, constatálnunk kell azt is, hogy kellő óvatossággal a nyavalyával szemben nem viseltetünk, s a közegészségügyi törvény ere vonatkozó rendeletei nem fogantatosítanak, mert az ily járványban elhaltakat két napig is tartják a háznál, mintegy anyagot szolgáltatva a járvány tovább terjedésének, holott a test azzonnali eltávolítása, nélkülözhetlen szükség volna szoval a közegészségügyi törvény 80 és következő §§-ai nálunk úgy látszik csak papíron vannak. A jövő reménye van e kor által megtámadva, a jövő reményeért tehát kövessünk el mindent.

— Sinfalvi birtokos Szőresei Eleket fájdalommal csapás érte, egyetlen Teréz nevű három és fél éves leánykáját veszté el e hó 5-én. A roncsoló toroklob áldozata lett. A rótköni orvosi segély nem tudá megmenteni a szülőnek egyetlen reményét. A kis angyalnak legyen álma édes!

— A hol jó a talaj. Abrudbánya környékéről vesszük azon hírt, hogy ott a románság gyülekeket tart, s Plevna elestére nagy vigalomban vannak. Abrudbánya környékének habár ily bolondságokra igen jó talaja van, még sem hisszük, hogy szélsőségekbe elegendnek, sőt abban a hitben ringatjuk magunkat hogy ha gyűlések voltak is, azok más természetűek a tisztajításokra vonatkozó, lehettek. Sokkal több okosságát tetelezzük fel a mi románainkról, sem hogy fejfel menjenek valaminek s hogy olyan dolgokba elegendjenek, a melyek komoly felelősséggel járnak. Várjuk egyébiránt a bővebb tudósításokat.

— A fillér-estélyek nem tudni mi okból elmaradtak, kár pihentetni őket, ha a közönség anyira pártolta. Igaz, hogy most itt a bál saizon, de össze vissza alig lesz 2 bálja Tordának a fillérestélyek tehát feleslegesek lenni éppen nem fognak.

— A helybeli kaszinó egyesület évi közgyűlést 6-án tartotta meg saját helyiségében tagjainak élénk érdeklődése mellett. Elnök Albert János a gyűlést meg megnyitván Pálfi Károly évi jelentéséből mindenki arról győződött meg, hogy az egyesület tisztikara nagy lelkiismerettel teljesítette kötelességét az egyesület vagyongyarapodott, holott a múlt évben tetemes beruházásokat tett. Elnök ezen kedvesen fogadott jelentése után röviden a hiányokat említé fel, hogy pl. az egyesületnek maig sincs hajléka, a jelenlo-

gi bérház pedig az egyesület igényeit ki nem elégítheti. A maga és tisztikara nevében lemondván — a közgyűlés köz felkiáltással az összes tisztikart újólag megválasztja, könyvtárnoknak ki kiáltatott Fűzi Sándor; a közgyűlés további határozata, hogy a választmány a helyiség kényelmesebbé alkalmasabbá tételére javaslat készítésére utasított. Más tárgy nem merülvén fel a gyűlés eloszlott.

— Közvacsorát a kaszinó-egyesület ez évben is rendez: holnap lesz ez a „Koronában.“ A résztvenni ohajtók utasítatnak T. Érsek L. urhoz aláírások megtételére.

— A helybeli kereskedői társaság dícsértére legyen mondva, egy oly lépést tett, mely dícséri a gazdát. A kereskedő-tanoncok oktatására vasárnapi iskolát állított fel s ez már a múlt hónapban megkezdé működését. A tanítást Pálfi Károly és Dersi Károly tanár urak vezetik. Ez eseménynek felette örvendünk s vajha mi hamarabb ezt regisztrálhatnók az iparos tanoncokról is.

— Kováts Kelemen felvinczi járásbíró folyó év első napján váltott jegyet Szabó Lujza kisasszonnyal, az ottani szép és miveltelekű áll. isk. tanítónővel boldogságot kívánunk szép frigyhez

— Falusi Nép-könyvtárak. két község birja megyénkben. Egyio Gyéres a másik Harasztos, az utóbbiban most alakított. Ugy tudjuk ily könyvtárak alakítására több község már komolyan gondot és évi költségvetésükben e célra előirányzatot is tettek. Oly szép eszme létesítése körül valamivel több buzgalom szükségeltetnék, s egy pár év alatt minden községnek lehetne egy szerény népkönyvtára.

— Az új megyei szervezéssel illetőleg az új szolgabirodságok alakításával járt hivatalos átadások már befejeztettek. A tisztikar tehát a rendes kerékvágásba jutott, már most a feladat az, hogy abból a kerékvágásból ki ne jöjjön.

— 90.000 forint adó folyt be december havában a tordai adóhivatalhoz, melyből mintegy 60 ezer forint január 4-ig a budapesti központi pénztárhoz küldetett fel. Oly eredmény minőt nem vártak, s minőt még nem fordult elő a megelőző években. Reméljük, hogy adóhátralékunk a megelőző években tetemesen apadt az összeggel. A dícsőség az adófelügyelő mellett közigazgatásunké, mely változása időszakában a legeritcusabb időben, tudta ezt a szép eredményt felmutatni.

— Rác Emilia urnő megtalálása folytán értesítették a közönség, hogy a román sebesültek javára rendezett sorsjáték huzása elnapoltatott, a közönség a huzásnapjáról értesítet. ni fog.

— A „Hunyad“ rövid néhány napos élet után bevégezte pályá futását. Jobb sorsra lett volna érdemes. Annak a megyének nagy szüksége volt egy nemzeties irányu lapra, csodálkozunk a megye magyarságán, hogy kötelességét nem ismerte fel s nem iparkodott azt fenntartani.

— Szentkirályi Géza, a helybeli államépítészeti hivatalhoz mérnök gorknokká neveztetett ki.

— A közigazgatási bizottság ma ülést tart. Több érdekes tárgya van mint halljuk. Az egész gyűlés folyamáról jövő számunkban.

— „Erdélyi Ellenőr“ czim alatt Segesvárt Vándori Lajos egy heti lapot ad magyar és német szöveggel. A lap oly kicsiny, hogy alig fogja ellenőrizheti ni az erdélyi ügyeket.

— Beküldetett az „Orpheus“ zenemű folyóirat IV-ik évfolyamának első kettős száma, a következő érdekes tartalommal: 1. Fanzler L. Török népdal. 2. Schleif K. és Goll J. Gallilaei induló négy kézre. 3. Goltseh F. Dal szöveg nélkül. 4. Faulwetter A. cs. k. karnagy Teanne, Janette, Janneton, francia négyes. 5. Kis római M. B. Szép kilátás,

polka francais. M. Dr. Emmer Kornél orsz. képviselő urnak ajánlva. 6. Matzenaucn F. Otto Jégvirág, polka mazurka 7. Kapp Sándor. Praeludium, harmóniumra. Mind az eddigi 3 évfolyam munkássága, mind ez újabb bővített tartalom kezeskedik e zeneműfolyóirat megbízhatóságáról. Változatos, bő tartalma, és olcsósága miatt a legmelegebben ajánljuk a t. zenélő közönség figyelmébe, anynyival is inkább, mert tehetséges és elismert szakkérfaktól hoz érdekes darabokat. Előfizetési ára: egész évre 4 f. 50 kr. fel évre 2 f. 50 kr. negyedévre 1 f. 30 kr. Szekesztő és kiadó hivatal. Budapest. II. ker. fő utca 20-ik sz. a.

— Az Egerbergi Casinónak a saját és a helybeli tüzoltó egyesület pénztára javára még múlt számunkban jeizett és kedélyességéről szeles körben esmert tánczvigalmainak egyike f. évi Január hó 20-án és a másik Február hó 3-án fog megtartatni. E jó emlékü mulatságokra úgy hiszük szinte felesleges felhívunk a közönség figyelmét.

— Hogy csakugyan sok a farkas bizonyítja a következő eset: egy a tordai határon lakó Modvai György nevű nodályos f. hó 5-én éjjel haza indult azonban nője hiába várta; keresésére indulván csak férje csizmáit találta az uton.

CSARNOK

A társadalmi alkalmazkodás és a siker eszközei.

Dr. Matheus, Smiles és mások után.

EDELÉNY.

(Vége.)

Vannak ugyan is emberek, kik meg vannak arról győződve, hogy elég ha becsületesek s ez a jó tulajdon felszabadítja őket a nyerseségre. Sőt vannak egyének kik azt hiszik, hogy egy valódi becsületes embernek nyilt szívűnek, s következőleg gyakran olyanak kell lenni, ki az igaz szót kimondván, nem tördökli ha az vérig is sért más. Nem lehet tagadni, hogy néha a közérdek vagy talán éppen a megtámadandó érdeke azt hozza magával, hogy az igazat nyiltan szemébe megmondjuk; s ekkor azt tennünk helyes sőt kötelességünk. De minden igaz ok nélkül valakinek keserűséget okozni az által hogy neki az igazat megmondjuk; — nem helyes. Ez ép ahoz menne mintha egy nővel szemben — kit a természet szépséggel nem áldot meg — megengednők magunknak azon szabadságot, hogy minden igaz ok nélkül így szóljunk hozzá „kegyed véghetlen csuf. Semmi kétség, hogy vannak egyesek kik úgy szólva képesek keresztül látni ember társaikon, szöglettességeiken, — kik felismerik a gyémántot bármínő sárréteg legyen is rajta; de a többség nem oly éles látásu sem oly türrő és az illető megjelenése és magaviselete után itéli meg inkább mint jellemének lényeges része; de hogy már magában véve is majdnem gazdagság és hogy az ki-e tulajdont tökéletesen bírja legyen bár tökfűlkő, majdnem bizonyos hogy előre megy ott is, hol tehetséges de modor nélküli emberek hiában kopogtatnak.

Emerson a modorrol ezt írta: Adjatok egy funak megnyerő modort és előkellő nevelést, és bár merre járjon mesterévé teszitek a szerencsének mesterré palóták és vagyon felett; melyek meghívják hogy lépjen be és foglaljon helyet nem kell neki annyit fáradsnia hogy azokat megszerze.

Idegenek között a jó modor a legjobb ajánló levél, mert sok függ az első benyomástól és kedvezők vagy kedvezőtlenek, az illető magaviselete szerint amint azsima ügyetlen félénk bátor. Mig a durvaság és mogorvaság ajtókat és sziveket bezár, udvariaság finomság és gyöngédség kinyitja azokat. A durva faragatlan embert, bár mily jó szándéku legyen is, mindenki kerüli. Még az

erény maga is sértő ha bántó modorral párosul. Hawthorne azt mondá: Az isten megbocsáthat vétkeket; de az ügyetlenség számára nincs bocsánat, sem menyben sem földön.“ Chesterfield fiának ezt mondá: „többet érsz vele, ha egy elejtett legyezőt ügyesen adsz át, mint ha ezer forintot ügyetlenül ajándékozol, és jobban tennéd ha egy kegyet gyöngéden tagadnál meg, mint ha azt ügyetlenül adnál meg.“

A megnyerő modor főleg udvariaságban s szívlyességben nyilatkozik. Lehetünk telyesen udvariasak olyanokkal szemben is, kiket különösebb tiszteletben részesíteni éppen nem volna mulhatlan kötelességünk. A jó modor sem több sem kevesebb mint nyájas magaviselet. Igazán mondják a szép magaviselet többet ér a szép alaknál. A valódi udvariaság főleg a mások személyisége iránt tanusított figyelemben szokott mutatkozni. A ki azt ohajtja elérni, hogy tiszteltesék köteles ő is mások egyénisége iránt tisztelettel viseltetni. Kellő tiszteletben részesíti mások nézetét s véleményét még akkor is ha az nem öszhangzannék az övéve. A művelt modoru férfi udvarias, türelmesen halgatván meg másokat, már ez által is magára vonja azok figyelmét. Türelmes és elnéző okakodik a kimélytelen bírálgatásoktól, tudván a ki mások felett szigorúan itéli, magára nézve is éppen olyan szigorú eljárásra tarthat számot.

Eröss meggyőződésem ha az elősorolt öt fő eszközt kellőleg alkalmazzuk szerencsés emberek lehetünk, — t. i. ha valaki jellemét tisztán megőrzi, minden körülmények közt becsületes marad, ha munkás életet él, még egy perczét sem vesztegeti hasztalanságokra, ha egy czélt kitűzve, annak elérésére egész erejével küzd, továbbá megválogatja barátait, és csak derék, jellemes emberekkel érintkezik és végre jó modora és udvariasága által mindenkit megnyerni törekszik; az az ember bizonyára szerencsés és boldog leendő. — azaz életben úgy szellemileg mint anyagilag biztos előmenetelre számíthat.

Edelény.

KÖZGAZDASÁG.

Bécsi Tőzsde.

1878. 8/1.

Magyar arany-járadék	91.—
Magyar) kinestári utalvány 1 kibocsát.	113.52
Magyar) kinestári utalvány 2 kibocsát.	104.80
Magyar kel.-vasut elsőbbség 2 kibocsát.	72.50
Magyar állami kötvény 1876.	66.50
Magyar vasuti kölesön	98.90
Magyar földtehermentesítési kötv.	77.75
Temesvári földteherment. kötv.	77.25
Erdélyi földteherment. kötv.	76.—
Horváth-Slavon földteherment. kötv.	85.—
Magyar szőlődézmá váltáság kötv.	79.—
Oszt. egységes államadósság papban 63 40	
Oszt. egységes államadósság ezüben 66.95	
Oszt. aranyjáradék	74.60
1860. állam sorsjegye	113.29
Oszt. nemzeti bankészvény	800.—
Oszt. hitelrészvény	113.70
Magyar hitelbank	203.75
Ezüst	103.75
Cs. k. arany	5.92
Napoleonkor	9.53.
Német birod. mark	58.80
London	119.—

Pinezi árjegyzék.

a tordai vásárra 1877. jan. 5. hozott tárgyakkal
1 hectoliter: t. buza 8 f. 50 Tavasz tisztabuza f. — Elegebuza 4 f. kr. — kr. rozs 5 f. 75 Árpa 4 f. kr. — kr. Zab f. — kr. Törökbuza 4 f. 75 kr. méter mázsa széna kötetlen 2 f. 50 kr. Alomszalma 1 méter mázsa 30 kr. Tüzifa köbméter 3 f. 20 kr. Marhabus 1 kilogramm 36 kr. Disznóbus 1 kilogramm 48 kr. Turó 1 kilogramm 48 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajd. Volz. B.

Előfizetési felhívás.

Lapunk ujévvel II-ik évfolyamát kezdette meg.

Megfeleltünk-e a múlt évben feladatunknak? Mi magunk és működésünk felett bírálatot nem mondunk.

A közönség részéről tapasztalt támogatás, s a magyar sajtó részéről nyilvánult elismerés bizonyíték a mellett, hogy kötelességünket teljesítettük.

Felölünk s jövőre rovatokat nyitunk, a közigazgatási, igazság-adó-, tan-, ipar- és kereskedelem szóval mindazon ügyeknek, melyek közönségünket első sorban és közelről érdeklik. A hivatalos kinévezéseket, országgyűlési és csatateri tudósításokat rövid kivonatban hozni fogjuk; iparkodni fogunk, hogy tárczáink, és hírvivatunk érdekes olvasmányokat nyújtson olvasóinknak; közgazdasági rovatunk vezetésére pedig egy szakembert volt szerencsénk megnyerni; szóval olyan lapot szándékozunk adni, mely önálló legyen s ne éljen a fővárosi sajtó kegyelméből.

Jeles eredeti munkák által fogunk iparkodni becsünket fenntartani, s más lapokból mint eddig, ezután is csak oly közleményeket fogunk át venni, a melyek kiváló értékkel és fontossággal bírandanak.

A fővárosból és kolozsvárról rendszeres munkatársakat voltunk szerencsések megnyerni, a kik minden fontosabb mozzanatról értesíteni fognak, szóval iparkodni fogunk, hogy a provincián az elsőséget megnyerjük.

Czélunk felé sikeresen azonban csak úgy törhetünk, ha a t. közönség támogatásával találkozunk.

Oly feltétel, melynélkül nincs élet. ---- Kérjük tehát e kegyet e támogatást.

FÜGGETLENSÉGÜNKET MINDEN IRÁNYBAN MEGŐRIZZÜK, ostromozni fogunk mindent a mi rossz, s mindent támogatunk a mi jó Privát érdekeket legyezni nem fogunk, mert CSAK ADDIG LESZ INDOKOLVA LÉTÜNK, A MIG FÜGGETLENEN MARADUNK

Kérjük tisztelt közönségünket, hogy lapunkat ezentul is támogatni, s az előfizetést megújítani méltóztassék.

„HALADÁS“ szerk.

LAPUNKRA ELŐFIZETHETNI:

Január – Márcziusra	1 frt. 50 kr.
Január – Juniusra	3 frt. — —
Január – Decemberre	6 frt. — —

A kiállítás csinoságára, valamint a szétküldés pontosságára nézve ezután is minden lehetőt meg fogunk tenni.

Az előfizetések mielőbbi beküldését annyival inkább kérjük, mert a lapunk iránt mindinkább mutatkozó pártolás miatt, megeshetik, hogy a későbbi jelenkező előfizetések egy részét — csak hiányosan elégíthetnők ki.

a kiadóhivatal

H I R D E T É S E K.

Figyelemreméltó
idegbajok- és nehézkóiban
szenvedőknek

Legujabban feltalált gyógymód
Számptalan hálaíratot
mutathat fel sikeres gyógyításról
Sylvius Boas

Specialista idegbajokban
Értekezhetni reggel 8 órától este 8 óráig
BERLIN SW.
Friedrichstrasse 22.
Levélbeli megkeresésre is.

(15—75 102)

SYLVIUS BOAS urnak
az *Auxilium orientis* feltalálója

Specialista idegbajokban
Berlin Friedrichstrasse 22, I.
Nyilvános közönetnyilvánítás.

Miután 30 éven át idegbántalmaim ellen minden kigondolható szereket megkísértettem, végre *Sylvius Boas* ur *Auxilium orientis*-ét is használtam és bizonyíthatom, hogy ezen egyszerű és ártalmatlan szer a legrövidebb idő alatt megmentett iszonyu bajomtól. Bár minden idegbajban szenvedő ezen szerhez fordulna és minden hírlap, mely az emberek üdvét szívében hordja e sorokat felvenné. Az *Auxilium orientis* valóban az egyetlen biztos hatású szer idegbajok ellen

M. A. Simon

Gyáros Pribusban

Ui. A „Györlitzer Anzeiger“ 95-ik számától 1875.

SZÉPSÉG! IFJUSÁG!

felülmulhatatlan

BÖRSZÉPÍTŐ-SZERNEK

lett a hölgyvilág által általánosan elismerve, a hivatalosan megvizsgált, kitünő, ártalmatlan, valódi

RAVISSANTE

Dr. LEVOSSE-ÉL,

PÁRIS-ban

Ezen világhírű bőrtisztító-szer valamennyi szépség- és ifjúság-érettető szer között leghitelesebb és leghatásosabbnak bizonyult szeplők, napégés, rezesség, sárgafoltok, porosenések, kiütések, himlöhelyek, sömör stb. biztos eltávolítására.

A RAVISSANTE az arczszínek feltűnően szép, halvány rózsaszínű, bársonyszerű fiatal üdeséget ad, a bőrt és kezeket gyöngéddé teszi, a lég behatásától megóvjva s gyöngéd bőrt szerez a legkésőbbi öregségig.

Budapesten kapható valódi minőségben **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-utca 7 sz.

Kolozsvártt VALETINI ADOLF ur gyógyszerertárában.

Tordán TRAJANOVITS EDE ur gyógyszerertárában

Nagy eredeti üvegek ára 2 f. 50 kr. Kis eredeti üvegek ára 1 f. 50 kr.

KÖZPONTI SZÉTKÜLDÉSI RAKTÁR:

SCHWARZ HENRIK

Budapest, Mária Valéria-utca 9 sz.